

2022-05-13

Regeringskansliet
Infrastrukturdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar I2022/00206

Remissvar till I2022/00206; Remiss av Transportstyrelsens redovisning av regeringens uppdrag om att analysera och lämna förslag om trängselavgifter inom den svenska luftfarten

Swedavia lämnar här sitt remissvar med anledning av Transportstyrelsens redovisning av regeringsuppdrag I2021/02471 och Infrastrukturdepartementets remiss I2022/00206

Sammanfattning av Swedavias synpunkter

- Swedavia välkomnar initiativ att sänka flygets klimatpåverkan samt att främja ett effektivt kapacitetsutnyttjande.
- Likt Transportstyrelsen i sin rapport fastslår så är dock effekterna av en trängselavgift svåra att prognosticera och Swedavia delar Transportstyrelsens bedömning att det redan i dag existerar mer effektiva verktyg än trängselavgifter för att åtgärda trängselproblematik inom luftfarten, inte minst då start och landning på flygplatser såsom Stockholm Arlanda Airport förutsätter att flygföretagen beviljats slottider baserat på den tillgängliga kapaciteten.
- Swedavia noterar även att flygplatsens ledningsenhet redan enligt gällande regelverk har möjlighet att differentiera flygplatsavgifter med hänsyn till frågor av allmänt och generell intresse, vilken enligt Swedavias uppfattning innefattar lägen där flygplatsens ledningsenhet bedömer att en sådan differentiering oaktat slot-regelverket behövs utifrån kapacitetsskäl.
- Av ovanstående skäl motsätter sig Swedavia ett införande av författningsförslaget.

För det fall regeringen ändå väljer att gå vidare med författningsförslaget har Swedavia i och för sig inga invändningar mot lydelsen av de ändringar i lagen (2011:866) respektive förordningen (2011:867) om flygplatsavgifter som föreslås i redovisningen. Swedavia vill i denna del särskilt lyfta följande synpunkter:

- Swedavia delar Transportstyrelsens bedömning att ett krav på införande av trängselavgifter för luftfarten inte ryms inom regeringens nu gällande bemyndigande i 6 § andra stycket lagen (2011:866) om flygplatsavgifter. För att regeringen genom förordning ska kunna ställa krav på en differentiering av flygplatsavgifter utifrån kapacitetsskäl krävs således att bemyndigandet i lagen utvidgas. Redovisningens förslag till ändring i lagen om flygplatsavgifter bör uppfylla denna del.

- Vad gäller ett möjligt ikraftträdande för författningsförslaget måste hänsyn vidare tas till Swedavias ordinarie samrådsprocess. Swedavia behöver ges rimlig tid för att analysera och bereda ett genomarbetat förslag inför denna process.

Nedan redogörs mer ingående för Swedavias åsikter.

Författningsförslaget

Swedavias nuvarande förutsättningar och rimlighet i införande

Med en flygbransch som ännu inte återhämtat sig efter Covid-19 anser Swedavia att frågan om trängsel inte är av brådskande karaktär. Swedavia anser dessutom att flygplatsens ledningsenhet redan har möjligheten att införa trängselavgifter enligt lagen (2011:866) om flygplatsavgifter, vars 6 § möjliggör avgiftsdifferentieringar utifrån allmänt och generellt intresse.

Under 2018 stod Swedavia inför ett läge där kapaciteten var ansträngd och flertalet större kapacitetsinvesteringar planerades i närtid. Vid samrådet om avgifter inför 2019 föreslogs därför införandet av differentierade passageraravgifter som ett verktyg ämnat att över tid nå ett jämnare kapacitetsutnyttjande. Swedavia valde dock, efter ingående dialoger med flygplatsanvändarna, att avstå från införandet av det aktuella förslaget.

Swedavia anser att det idag inte finns samma behov av likartade åtgärder som under 2018 men bevakar givetvis utvecklingen på flygmarknaden och de egna flygplatsernas situation. Swedavia avgör dessutom själva hur många avgångar/passagerare som tillåts schemaläggas vid ett enskilt tillfälle via kapacitetsdeklaration och slot-regelverk, vilket är ett effektivt sätt att undvika allvarlig trängsel.

Swedavia motsätter sig därför ett införande av författningsförslaget.

Författningsförslagets koppling till miljöpåverkan

Lag (2011:866) om flygplatsavgifter kompletterades under 2021 med ett andra stycke i §6 som ger regeringen rätt att meddela föreskrifter om att flygplatsavgifter ska differentieras av miljöskäl. Swedavia är av samma uppfattning som Transportstyrelsen att detta bemyndigande behöver utvidgas till att omfatta kapacitetsskäl ifall ett krav på trängselavgifter ska kunna införas, eftersom rullbanans nyttjandegrad har en marginell koppling till klimatpåverkan. Att reglera trängsel tycks inte heller ha varit intentionen bakom det tillägg som riksdagen beslutade om vid införandet av det nu gällande bemyndigandet.¹

Införande och konsultationsprocess

Swedavia önskar att hänsyn tas till den ordinarie konsultationsprocessen

Swedavia genomför årligen samråd om flygplatsavgifter med flygplatsanvändarna i enlighet med lagen (2011:866) om flygplatsavgifter. För det fall författningsförslaget antas anser

¹ Jämför proposition 2020/21:154.

Swedavia att hänsyn bör tas till de tidsramar som finns i Swedavias ordinarie konsultationsprocess samt eventuell beredning inför denna.

Swedavias samråd enligt lagen (2011:866) om flygplatsavgifter genomförs typiskt sett under hösten med avseende på de flygplatsavgifter som ska gälla nästkommande år. Då Swedavia i enlighet med lagens 12 § 1 st. lämnar sitt officiella avgiftsförslag senast fyra månader innan avsett ikraftträdande innebär detta att ett förslag ska skickas till flygplatsanvändarna senast 1 september 2022.

Swedavia har alltid som ambition att lämna välgrundade utgångsförslag eftersom det är en förutsättning för att kunna hålla kvalificerade diskussioner under samrådsprocessen. Om det är regeringens ambition att ett krav i enlighet med författningsförslaget ska tillämpas från 1 januari 2023 och att beslut om införande fattas under sommaren finns det risk att Swedavia inte ges tillräcklig tid att ta fram ett genomarbetat förslag. Swedavia skulle därför önska ett tydliggörande om regeringens ambition om när krav om avgiftsdifferentiering ska börja gälla, så att beredning vid behov kan påbörjas snarast möjligt.

Med vänlig hälsning
Mats Pålson
Finans- och ekonomidirektör